

Slovenska
filharmonija

SMS

SMS 1

Sezona 2022/23

Fantastična

Ivor Bolton

dirigent

SMS 1 Sezona 2022/23

6. in 7. oktober 2022 ob 19.30
Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Fantastična

Orkester Slovenske filharmonije

Ivor Bolton
dirigent

Ana Dolžan
koncertna mojstrica

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791)
Simfonija št. 1 v Es-duru, K. 16

Molto allegro
Andante
Presto

Anton Bruckner (1824–1896)
Simfonija št. 5 v B-duru, WAB 105

Uvod. Adagio – Allegro
Adagio. Zelo počasi
Scherzo. Molto vivace – Trio
Finale. Adagio – Allegro moderato

Koncert je brez odmora.

Koncert snema in neposredno prenaša
program Ars – 3. program Radia Slovenija.

Violinist in glasbeni pedagog Leopold Mozart je ob poučevanju svoje starejše hčere Marie Anne, znane kot Nannerl, hitro spoznal, da ima prav tako izjemno nadarjenega najmlajšega sina Wolfganga. Vedel je, da je tolikšna virtuoznost med najmlajšimi redko pojav, zato se je s celotno družino odpravil na večletno turnejo. Čudežna otroka sta v spremstvu očeta nastopala v vseh večjih evropskih mestih, na dvorih, v aristokratskih salonih, kar je družino Mozart do neke mere preskrbelo, vendar ne brez težav. V Londonu je leta 1764 Leopold prepozno naročil kočijo, ki bi jih prepeljala na koncertno prizorišče. Ker prevoza ni bilo več, je za najmlajše najel zaprte nosilke, sam pa je tekel ob nosilcih in tako staknil prehlad, ki se je nato sprevrgel v vročino in se še poslabšal v tedaj nevarno bolezen. Kot del terapije so mu predpisali tišino, kar je mlademu **Wolfgangu Amadeusu Mozartu** dalo veliko prostega časa. Poustvarjalnemu je lahko dodal še bolj cenjen ustvarjalni čudež; pri osmih letih je pod vplivom očeta in Johanna Christiana Bacha napisal **Simfonijo št. 1 v Es-duru**.

Kot je izpostavil Leopold Mozart, se v svojem prvem simfoničnem delu osemletni skladatelj občasno ogiba pravilom takratnega kompozicijskega stavka (v simfoniji, denimo, najdemo paralelne kvinte), vendar naj bi tudi z »napakami« v kompoziciji presegel marsikaterega tedanjega skladatelja. Sicer pa simfonije tu še ne gre razumeti kot gigantsko orkestrsko formo, temveč kot bližnjo sorodnico baročne italijanske uverture, na kar spominja že zaporedje le treh stavkov (hiter – počasen – hiter). Prvi ni v popolnoma enoznačni sonatni formi, saj glasbeni material vseskozi pušča v razmeroma rudimentarnem stanju, po drugi

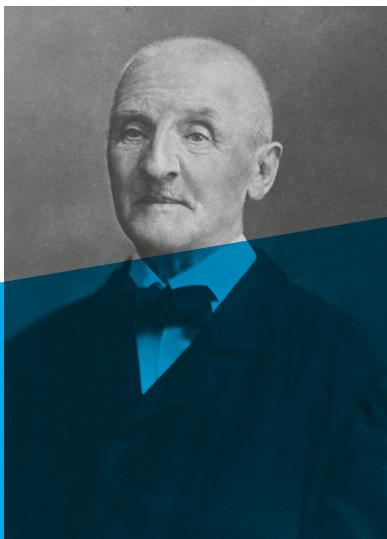
strani pa ga že harmonsko izpeljuje, iz česar se da razbrati tudi vpliv Scarlattijevih sonat. Mogoče je najpresenetljivejši drugi stavek, v katerem slišimo temo finala *Simfonije št. 41 v C-duru, K. 551, Jupiter*; tako sta prva in zadnja Mozartova simfonija tematsko povezani, enako motivično celico lahko zaslišimo tudi v *Simfoniji št. 33 v B-duru, K. 319* ter *Koncertu za klavir in orkester št. 22 v Es-duru, K. 482*. Mozartov simfonični prvenec sklone hiter in učinkovit rondo z dvema epizodama.

Če je Mozart kot čudežni otrok nastopal na dvorih, kasneje pa se razvil v osebo blizu vsemu človeškemu, profanemu, je **Anton Bruckner** odrasel na podeželju, se dolgo preživljal kot učitelj neglasbenih predmetov, kasneje kot orglar, nikakor ni bil obkrožen z najbolj znanimi skladatelji in glasbeniki svojega časa, nenazadnje pa je bil tudi globoko veren. Šele v svojih štiridesetih (1868) je dobil dokaj redno zaposlitev predavatelja glasbene teorije na dunajskem konservatoriju, nekaj let pozneje tudi na univerzi. Zaradi močne obsedenosti z Wagnerjem in idejo smrti ter deviškosti, pa tudi zaradi prevelikega zanimanja za mladoletna dekleta ga dunajska družba ni najbolje sprejela. Vendar je bila največji trn v peti vsekakor njegova pretirana privrženost Wagnerjevi umetnosti, kajti vodilna glasbenokritiška srenja ni zagovarjala programske, temveč brahmsovsko absolutno glasbo. Četudi je Bruckner občasno neuradno poimenoval svoje simfonije – *Simfonija št. 5* je tako včasih *Fantastična* –, pa nikoli ni pisal simfonične glasbe, ki bi se opirala na kakršnokoli zunajglasbeno vsebino, temveč je sledil izključno glasbeni logiki, pisal je torej »zgolj«

Same
mogočne
skladbe

SMS

absolutno glasbo. Nenaklonjenost javnosti je takratnemu ministru za izobraževanje avstro-ogrske monarhije in oboževalcu Brucknerjevih del Karlu von Stremayru otežila postavitev in ohranitev skladatelja na univerzitetnem mestu. V zahvalo za zagotovljeno profesuro pa je Bruckner Stremayru posvetil **Simfonijo št. 5 v B-duru**. Napisal jo je v le enem letu in je kasneje ni močno revidiral, kar odstopa od sicer redne skladateljeve prakse kompulzivnega »izboljševanja« in precejšnje posledične zmede pri odločanju o »dokončni« verziji.

Anton Bruckner

Peta simfonija je eno najznačilnejših Brucknerjevih del: štiri stavki so zasnovani po »pravilih« simfoničnega oblikovanja – zunanja sonatna stavka objemata veliko pesemsko obliko in scherzo. Kot izvrsten organist je Bruckner prenesel zvočnost orgelskih registrov na polje simfonične instrumentacije, zato na zvočni ravni lahko sledimo sopostavitvi tematsko-barvnih ploskev. Značilno brucknerjansko ima prvi stavek namesto dveh kar tri tematske skupine, ki variirano napredujejo iz stavka v stavek. Drugi sloni na skritem koralnem motivu v godalih in je izredno ritmično pester, *Scherzo* pa je presenetljivo znova oblikovan sonatno s tremi temami, pri čemer je prva izmed njih prevzeta iz basovske linije drugega stavka. Wagnerjev vpliv ni slišen neposredno, se pa vseeno kaže v pestri harmonski zasnovi in predvsem v počasni gradaciji napetosti, ki svoj višek in razrešitev doživi šele v sklepnem stavku. Slednji je eden izmed vrhuncev Brucknerjeve glasbene invencije sploh: sprva predstavi tematsko gradivo treh že slišanih stavkov, nato združi sonatno obliko s fugo, tako da dve fugatni temi poveže v dvojni kontrapunkt, za povrh pa jima doda še temo prvega stavka in simfonijo sklene s trojnim kontrapunktom treh tem. Ob tem uporabi tako imenovani »dresdenski amen«, sekvenco šestih not, ki so jo v 19. stoletju zbori peli ob različnih sakralnih priložnostih in je doživela precejšnjo priljubljenost med skladatelji romantike (Mendelssohn, Wagner). S tem se naveže tudi na svoj sakralni opus, ki je pogosto vir njegove samonanašalnosti. Ni pa bil Bruckner edini, ki se je rad citiral, saj je njegov učenec Gustav Mahler prvo temo prvega stavka *Pete simfonije* minimalno spremenil in v svoji *Prvi simfoniji* zaslovel z motivom kukavice.

Ivor Bolton

dirigent

Foto: Nancy Horowitz

Ivor Bolton velja za enega najuglednejših dirigentov predvsem na področju baročnega in klasičnega repertoarja. Njegovo glasbeno vsestranskost dokazujejo številni angažmaji in vodilne vloge. Je glasbeni direktor Kraljevega gledališča v Madridu, šef dirigent Simfoničnega orkestra Basel, šef dirigent Dresdenskega festivalskega orkestra in nagrajeni dirigent Orkestra Mozarteum iz Salzburga, s katerim vsako leto nastopa na Salzburškem festivalu in turnejah.

Z Orkestrom Mozarteum, katerega šef dirigent je bil dvanajst let, je posnel med kritiki odlično sprejeto serijo Brucknerjevih simfonij, s Simfoničnim orkestrom Basel pa serijo skladb Gabriela Fauréja. V Kraljevem gledališču v Madridu in Kraljevi operni hiši Covent Garden v Londonu je dirigiral opero *Billy Budd* Benjamina Brittna, ki jo je revija *Opernwelt* izbrala za predstavo leta 2017 in 2019.

Od leta 1994 tesno sodeluje z Bavarsko državno opero, kjer je doslej dirigiral številnim uprizoritvam, med njimi delom Monteverdija, Händla in Mozarta. Za svoje delo je v Münchnu prejel prestižno bavarsko gledališko nagrado »Bayerischer Theaterpreis«.

Kot glasbeni direktor je v preteklosti sodeloval z ansambloma English Touring Opera in Glyndebourne Touring Opera. Od takrat dalje je gost številnih prestižnih opernih hiš, med njimi Pariške nacionalne opere, Kraljeve operne hiše Covent Garden, Angleške nacionalne opere, opernih hiš v Bologni, Bruslju, Amsterdamu, Lizboni, Sydneyju, Berlinu, Hamburgu, Genovi idr.

Sodeloval je s Škotskim komornim orkestrom, Orkestrom Tonhalle iz Züricha, Kraljevim orkestrom Concertgebouw iz Amsterdama, Rotterdamskim filharmoničnim orkestrom, Pariškim orkestrom, Orkestrom Gürzenich iz Kölna, Dunajskimi simfoniki, Freiburškim baročnim orkestrom idr. Vselej je dobrodošel gost tudi na festivalu BBC Proms in v Centru Lincoln v New Yorku.

Med vrhunce preteklih sezon uvršča uprizoritve *Čarobna piščal*, *Rusalka* in *Peter Grimes* v Kraljevem gledališču iz Madrida, *Così fan tutte* v Amsterdamu, *Julij Cezar* v gledališču Theater an der Wien, predstave v Bavarski in Dunajski državni operi, kot tudi sodelovanje s Simfoničnim orkestrom Yomiuri Nippon, Salzburškim festivalom, dunajskim Musikvereinom ter koncerte in posnetke zgoščenk s Simfoničnim orkestrom Basel.

V prihodnje načrtuje gostovanja v Madridu, Baslu in Dresdnu, sodelovanje z Baročnim orkestrom iz Vroclava ter vrnitev v Dunajski Musikverein in na salzburški Mozartov teden.

SOS 2

Sodobne
orkestrske
skladbe

Ofelija

**19. oktober 2022
ob 19.30**

Gallusova dvorana
Cankarjev dom

**Orkester
Slovenske
filharmonije**

Titus Engel
dirigent

Nicole Chevalier
sopran

Neville Hall:
so flamed in the air

Hans Abrahamsen:
Let me tell you

Carl Nielsen:
Simfonija št. 4, op. 29,
»Neugasljiva«

Nakup vstopnic:

**Informacijsko središče
Cankarjevega doma**

Prešernova cesta 10,
podhod Maxija, Ljubljana

T +386 1 2417 299 / 300

E vstopnice@cd-cc.si,
tickets@cd-cc.si

Spletni nakup:

www.cd-cc.si

Slovenska
filharmonija

www.filharmonija.si

Oktober, november 2022

SOS 2

Ofelija

19. oktober 2022 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Titus Engel, dirigent

Nicole Chevalier, sopran

Spored:

Neville Hall: *so flamed in the air*

Hans Abrahamsen: Let me tell you

Carl Nielsen: Simfonija št. 4, op. 29, »Neugasljiva«

SIM 2

Sobotna izobraževalna matineja

Predstavitev skladatelja Nevilla Halla in skladbe
so flamed in the air

15. oktober 2022 ob 11.00

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

PVC 1

Spogledovanje s časom

21. oktober 2022 ob 19.30

Predkoncertni pogovor ob 18.30

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

Zbor Slovenske filharmonije

Helena Fojkar Zupančič, dirigentka

Spored:

Uroš Krek, **Vaughan Williams**, **Ildebrando Pizzetti**,

Tadeja Vulc, **Damijan Močnik**

FKK 1

Mala žalna glasba

27. in 28. oktober 2022 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Heinz Holliger, dirigent

Spored:

Franz Schubert (ork. Roland Moser): Simfonija
v D-duru, D. 935A

Franz Schubert: Nonet v es-molu, D. 79,
»Franz Schuberts Begräbnis-Feyer«

Roland Moser: Echoraum

Franz Schubert (ork. Roland Moser): Andante
v h-molu, D. 936A

Franz Schubert: Simfonija št. 7 v h-molu, D. 759,
»Nedokončana«

VIP 2

V skrivnosti

4. november 2022 ob 19.30

Predkoncertni pogovor ob 18.30

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

Zbor in instrumentalni ansambel

Slovenske filharmonije

Tõnu Kaljuste, dirigent

Spored:

Alfred Schnittke: Rekviem

Arvo Pärt: Miserere*

europ~~l~~akat

SiolNET.

TAM TAM

Če želite prejemati redna e-obvestila o programu Slovenske filharmonije, sporočite svoj e-naslov na **info@filharmonija.si**.

Koncertni list Slovenske filharmonije
Same mogočne skladbe – SMS 1
Izdala: Slovenska filharmonija
Direktor Slovenske filharmonije in umetniški vodja OSF: Matej Šarc
Umetniški vodja ZSF: Gregor Klančič
Avtorica spremne besede: Ivana Maričić
Jezikovni pregled: Tanja Svenšek
Oblikovanje: Arih Dinamik, d. o. o.
Prelom: Vlado Trifkovič
Ljubljana, oktober 2022

Redakcija koncertnega lista je bila končana 3. oktobra 2022.

ISSN 2350-5117

Slovenska filharmonija –
Academia philharmonicorum

@slofilharmonija

Slovenska filharmonija
Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije

Kongresni trg 10
1000 Ljubljana
T +386 1 2410 800
E info@filharmonija.si
www.filharmonija.si

Ustanoviteljica Slovenske filharmonije je Vlada Republike Slovenije. Dejavnost Slovenske filharmonije financira Ministrstvo za kulturo.

Slovenska
filharmonija